

Audit only-kantoren... troubled business?

Drs. W.T. (Tobias) Houwert RE
is senior manager bij Ernst &
Young Advisory en heeft deze
column op persoonlijke titel
geschreven.

Op 11 december 2008 las ik in *Het Financieele Dagblad* een interview met Arthur Levitt, de voormalig voorzitter van de SEC, over de uitkomsten van het adviesrapport over de toekomst van het accountantsberoep. Dit onderzoek gebeurde in opdracht van Henry Paulson, de Amerikaanse minister van Financiën. In het interview werd gesproken over de *audit only*-kantoren. Het intrigeerde me en ik ging daarom via internet op zoek naar de achtergrond van de uitspraken van Levitt en wat die voor gevolgen zouden kunnen hebben voor de IT-auditor. In 2000 riep Levitt, als voorzitter van de SEC, *audit firms* op om de eigen onafhankelijkheid ten opzichte van cliënten tegen het licht te houden. Scheiding van advies en audit en het uitvaardigen van striktere regels ten aanzien van de onafhankelijkheid waren het gevolg.

De Advisory Committee on the Auditing Profession (ACAP), waarin investeerders, accountants, toezichthouders en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven zitting hadden, kregen onder leiding van Levitt in 2008 van minister Henry Paulson de opdracht om de kracht en vitaliteit van het accountantsberoep te onderzoeken en verbetervoorstellen te doen. In dit brede onderzoek haalde het concept van de *audit only*-kantoren het nog niet tot één van de zes hoofdaanbevelingen, omdat er nog een groot gat ligt tussen hoe beleggers denken over transparantie en de manier waarop *audit firms* daarover denken. Volgens Levitt gaan we wel toe naar *audit only*-kantoren, waarin ook beperking van de aansprakelijkheid van accountants mogelijk wordt. De aanleiding voor het oplaaien van de discussie uit 2000 is het feit dat een aantal accountantskantoren bezig is om hun adviestakken, die zij vanaf 2000 verkocht hadden, weer op te bouwen. Vanwege die ontwikkeling kun je je afvragen: wat is er veranderd? Zijn de regels minders streng? Is het toezicht minder scherp? Of heeft het meer te maken met marktaandeel: 'Als de concurrent het doet, doen wij het ook, want anders missen we de boot'? Het blijft een moeilijke discussie waarover het laatste woord nog niet is gezegd.

Waar staan wij eigenlijk met onze eigen onafhankelijkheid? Verhelderend is de richtlijn voor *assurance*-opdrachten door IT-auditors (Richtlijn 3000 en Richtlijnen Attestfunctie), waaraan de IT-auditor zich bij de uitoefening van zijn werk dient te houden. Bij de International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA) van IFAC hebben ze de afgelopen drie jaar ook niet stilge-

zeten. Drie *exposure drafts* met tekstvoorstellen tot herziening van de onafhankelijkheidsvoorschriften van de IFAC Code of Ethics werden uitgebracht.

Voldoende richtlijnen om de onafhankelijkheid van de accountant en gelieerde adviseurs af te dwingen, zou je zeggen. In essentie gaat het om het verbod voor de accountant op het bezit van aandelen of andere belangen in het bedrijf waar hij de wettelijke controle uitvoert en ten tweede om de bepaling dat de accountant geen adviesdiensten mag leveren waarover hij zichzelf in het kader van zijn wettelijke controle een oordeel moet vormen. In de vorige eeuw leverden accountantsorganisaties een heel scala aan adviesdiensten aan de vennootschappen waarbij ook de wettelijke controles werden uitgevoerd. Hierdoor konden zij in een spagaat terecht komen en gevoelig raken voor pressiemiddelen. Het bestuur van de gecontroleerde organisatie zou immers om een goedkeurende verklaring 'af te dwingen' het accountantskantoor kunnen dreigen de adviesopdrachten aan de concurrent te gunnen. Als gekeken wordt naar winstgevendheid zou dat een krachtig pressiemiddel kunnen zijn; adviesopbrengsten zijn soms aanzienlijk hoger zijn dan de kale *auditfee*.

De accountantsorganisaties hebben de handschoen opgepakt en zijn aan het werk gegaan om zichtbaar te maken dat zij zelf gepaste onafhankelijkheid betrachten bij de acceptatie en uitvoering van adviesopdrachten. Zo zijn interne richtlijnen en de vastlegging en verantwoording daarover verankerd in de bedrijfsvoering.

Het ACAP-rapport zal gevolgen hebben voor het takenpakket van de IT-auditors. IT-auditors moeten waarborgen dat zij onafhankelijk zijn bij de uitvoering van hun opdrachten voor *audit*- en *non-audit*klanten. Als accountantskantoren zich splitsen in een adviestak en *audittak*, wordt het wellicht lastiger om in *audit only*-kantoren IT-auditors aan te trekken. *Audit only*-kantoren zouden onvoldoende uitdaging en professionele ruimte kunnen bieden aan IT-auditors en deze zullen daarom wellicht 'afhaken'. Minister Wouter Bos, heeft u nog een paar miljard euro liggen voor deze start-ups van *audit only*-kantoren? Dan komen IT-auditors daar misschien voor het hoge salaris werken en mogen de vennoten jaarlijks een fee afdragen op basis van de omzet, waardoor ook dit belastinggeld creatief en rendabel in de markt is gezet.